

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหน้าที่หลักในการรักษาความสงบเรียบร้อย และรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตำรวจคือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแทบทุกอย่างในสังคม เพื่อกำหนดให้การดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมเป็นไปตามกฎและระเบียบ เพื่อให้เกิดความสงบสุข หน้าที่และภารกิจที่หลากหลายของตำรวจเป็นปัญหาในการเข้าไปแก้ไขปัญหาหากไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชน ทำอย่างไรตำรวจจึงจะสามารถสร้างสัมพันธอันดีให้เกิดขึ้นในสังคม หากปล่อยให้ตำรวจปฏิบัติงาน โดยลำพังย่อมจะทำให้ประสบผลสำเร็จได้ยาก โดยเฉพาะในเรื่องปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานที่ทุกคนในสังคมจะต้องร่วมกันรับผิดชอบ ในการกำหนดมาตรการ หรือแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนั้นความสัมพันธ์ร่วมมือระหว่างตำรวจกับประชาชน จึงจำเป็นที่ตำรวจจะต้องแสวงหาวิธีการ หรือมาตรการอันเหมาะสมที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประชาชน

ปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ด้านเศรษฐกิจได้เกิดภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ และส่งผลกระทบต่อมายังประเทศไทย เป็นผลให้เศรษฐกิจเกิดการชะลอตัว ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ปัญหาคุณภาพชีวิตด้านสาธารณสุข เป็นต้น แม้ว่าภาครัฐเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหามากขึ้นก็ตาม แต่การดำเนินการยังขาดประสิทธิภาพ สังคมส่วนใหญ่ยังคงอยู่ภายใต้กระแสวัตถุนิยม ชุมชนหรือสังคมขาดความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น ลืมรากเหง้าของตนเอง ไม่รู้จักแยกแยะความจำเป็นและความต้องการ จึงนำมาซึ่งการขาดความรับผิดชอบและจิตสำนึกที่เป็นสาธารณะ ขณะเดียวกันได้เกิดช่องว่างของความไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสถานภาพของบุคคลมีความแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม การเมือง บุคคลที่มีสถานภาพที่ดึกดำบรรพ์จะหาประโยชน์หรือเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลที่ด้อยกว่า อันเป็นปัญหานำไปสู่ความขัดแย้งและการก่อปัญหาอาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อความสงบสุขของประชาชน ความเสื่อมโทรมทางสังคม บ่งบอกหรือชี้วัดสถานภาพทางสังคมและเป็นปัจจัยที่ถ่วงความเจริญก้าวหน้าใน

การพัฒนาประเทศ ยิ่งสังคมก้าวเข้าสู่ภาวะความทันสมัยมีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุและ
เทคโนโลยีทันสมัยมากเท่าใด ปัญหาอาชญากรรมก็ยิ่งเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวเช่นกัน การป้องกัน
และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เพื่อสร้างความสงบสุขให้กับสังคม ระยะที่ผ่านมาได้ผลเพียงระดับ
หนึ่ง ยังไม่สามารถยุติปัญหาหรือเพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ได้อย่างแท้จริง สำนักงาน
ตำรวจแห่งชาติ จึงได้ปรับเปลี่ยนยุทธวิธีการจากเชิงรับมาเป็นเชิงรุก โดยการดำเนินงานชุมชนและ
มวลชนสัมพันธ์ เพื่อแสวงหาความร่วมมือจากประชาชน โดยมุ่งเน้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วน
ร่วมในการทำงานของตำรวจอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องให้สอดคล้องกับการป้องกันแก้ไขปัญหา
อาชญากรรม ซึ่งการปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาได้กำหนดไว้ใน
แผนกรมตำรวจแม่บทฉบับที่ 1 (พ.ศ.2530-2534) เริ่มปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในปี พ.ศ. 2531 และ
ต่อเนื่องมาจนปัจจุบัน ขณะนี้อยู่ระหว่างการใช้แผนพัฒนาดำเนินงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2550-
2554 อันเป็นการสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554)
ซึ่งได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน (Green and Happiness Society) คนไทย
มีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก ครอบครัวยุบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งสังคมสันติสุข เศรษฐกิจมี
คุณภาพ เสถียรภาพและเป็นธรรม สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพและทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน อยู่ภายใต้
ระบบบริหารจัดการประเทศที่มี ธรรมภิบาล ดำรงไว้ซึ่งระบอบประชาธิปไตย อันมี
พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขและอยู่ใน “ประชาคมโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” (ฝ่ายอำนวยการ 5
ตำรวจภูธรภาค 3. 2552 : 1-3)

สถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้ตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการ
ปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ตามนโยบายของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงได้นำเอาองค์
ความรู้และรูปแบบของตำรวจชุมชน (Community Policing Officer : CPO) ซึ่งเป็นทั้งปรัชญาและ
แนวความคิดเข้าสู่ระบบกิจการตำรวจเพื่อปรับปรุงคุณภาพของสมาชิกชุมชน โดยการกระจาย
อำนาจในงานตำรวจสู่หน่วยปฏิบัติในพื้นที่และสู่ประชาชนมากยิ่งขึ้น เพื่อการสร้างเครือข่าย
ป้องกันอาชญากรรม และเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน ให้ความรู้แก่
ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองและชุมชนจากปัญหาอาชญากรรม และส่งเสริมสนับสนุนให้
ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายประจำปี 2553
จำนวน 5 หมู่บ้าน ซึ่งหมู่บ้านเป้าหมายได้ผ่านการวิเคราะห์พื้นที่ในแง่ของปัญหาอาชญากรรม
ปัญหายาเสพติด ปัญหาความเดือดร้อน ปัญหาความเร่งด่วนบางประการที่จำเป็นต้องดำเนินงาน
ชุมชนสัมพันธ์ เช่นประชาชนในพื้นที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือเป็นพื้นที่ปัญหา
อาชญากรรมที่กระทบกระเทือนต่อขวัญและกำลังใจของประชาชน ดังรายละเอียดการเกิด
อาชญากรรมในเขตพื้นที่รับผิดชอบของสถานีตำรวจภูธรนางรอง จากสถิติอาญา 5 กลุ่ม ตั้งแต่ปี

พ.ศ. 2551 – 2553 (สถานีตำรวจภูธรนางรอง, 2553 : 5) ดังนี้ คดีอุกฉกรรจ์สะเทือนขวัญ ปี พ.ศ. 2551 เกิดขึ้น 4 ราย จับได้ทั้ง 4 ราย ปี พ.ศ. 2552 เกิดขึ้น 4 ราย จับได้ทั้ง 4 ราย ปี พ.ศ. 2553 เกิดขึ้น 2 ราย จับได้ 2 ราย คดีประทุษร้ายต่อชีวิต ร่างกาย ปี พ.ศ. 2551 เกิดขึ้น 44 ราย จับได้ทั้ง 38 ราย ปี พ.ศ. 2552 เกิดขึ้น 26 ราย จับได้ 20 ราย ปี พ.ศ. 2553 เกิดขึ้น 42 ราย จับได้ 26 ราย คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ปี พ.ศ. 2551 เกิดขึ้น 73 ราย จับได้ 37 ราย ปี พ.ศ. 2552 เกิดขึ้น 26 ราย จับได้ 20 ราย ปี พ.ศ. 2553 เกิดขึ้น 35 จับได้ 28 ราย คดีที่น่าสนใจ ปี พ.ศ. 2551 เกิดขึ้น 39 ราย จับได้ 11 ราย ปี พ.ศ. 2552 เกิดขึ้น 14 ราย จับกุมได้ 10 ราย ปี พ.ศ. 2553 เกิดขึ้น 27 ราย จับได้ 19 ราย และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย ปี พ.ศ. 2551 เกิดขึ้น 162 ราย จับได้ 162 ราย ปี พ.ศ. 2552 เกิดขึ้น 161 ราย จับได้ 161 ราย ปี พ.ศ. 2553 เกิดขึ้น 170 ราย จับได้ 170 ราย

ผู้วิจัยในฐานะเป็นข้าราชการตำรวจและเป็นเจ้าหน้าที่ชุดชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนาการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และสถานีตำรวจทั่วประเทศ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างตำรวจกับประชาชน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับการตำรวจในการป้องกันตนเองและชุมชนจากปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด อุบัติภัยและปัญหาอื่น ๆ และเพื่อให้การพัฒนา การบริการประชาชน สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์
2. เป็นสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงพัฒนางานด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ และสถานีตำรวจอื่น ๆ ทั่วประเทศ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ของสถานีตำรวจภูธรนาংรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ใน 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ปัญหาความต้องการของชุมชน ด้านการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ และด้านติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหมู่บ้านเป้าหมาย ประจำปี 2553 ที่ชดปฏิบัติกรชุมชนมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรนาংรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เข้าไปปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ใน 5 หมู่บ้าน จำนวน 1,967 คน (สำนักทะเบียน อำเภอนาংรอง. 2553 : 7)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของทาโร ยามาเน (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95.5 % และความคลาดเคลื่อน $\pm 5\%$ (Taro Yamane ; ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 146) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 333 คน แล้วทำการสุ่มให้กระจายไปในหมู่บ้านเป้าหมายต่างๆ ตามสัดส่วน ด้วยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรนาংรอง จังหวัดบุรีรัมย์

นิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรนาংรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้เข้าใจความหมายของศัพท์ต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ จึงนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามามีส่วนในการแสดงความคิดเห็นหรือมีส่วนในการทำกิจกรรมต่างๆ กับสังคม อาจเป็นการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหาร และปฏิบัติการกิจให้บรรลุเป้าหมาย

2. การดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง การเรียนรู้ และรู้จักชุมชน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชน อธิบายสถานการณ์ต่าง ๆ ของชุมชนอันเป็นพื้นฐานของการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมร่วมกับชุมชน ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องและมีการติดตามผล ประเมินผล เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข

3. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง การที่ประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมายเข้าร่วมโครงการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กับชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ โดยมุ่งศึกษาการมีส่วนร่วม 3 ด้านดังนี้

3.1 ด้านการศึกษาปัญหาความต้องการของชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือ กำหนดปัญหา วัตถุประสงค์และความต้องการของประชาชนในชุมชน ร่วมกับชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์

3.2 ด้านการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการพบปะเยี่ยมเยียนและการประชุมวางแผนร่วมกับผู้นำชุมชนและประชาชน การแนะนำให้ความรู้เกี่ยวกับป้องกันตนเองและชุมชนจากปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด อุบัติภัย และปัญหาอื่นๆ

3.3 ด้านติดตามประเมินผลการดำเนินงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้าร่วมในการติดตามผล ประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ และประเมินว่าได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายมากน้อยเพียงใด

4. หมู่บ้านเป้าหมาย หมายถึง หมู่บ้านที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประจำปี 2553 ของสถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ได้แก่ บ้านโคกवान ตำบลหนองโสน บ้านหนองงูเหลือม ตำบลนางรอง บ้านคอกควาย ตำบลนางรอง บ้านหนองปรือใหญ่ ตำบลลำไทรโยง และบ้านหนองปรือ ตำบลลำไทรโยง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

5. ชุดปฏิบัติการชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ หมายถึง ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากสถานีตำรวจภูธรนางรอง ไปปฏิบัติหน้าที่ด้านชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ ประกอบด้วยข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร 1 นายเป็นหัวหน้าชุด และข้าราชการตำรวจชั้นประทวน 8 นาย เป็นกำลังประจำชุดปฏิบัติการ รวม 9 นาย

6. สถานีตำรวจ หมายถึง สถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

7. ประชาชน หมายถึง ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในหมู่บ้านเป้าหมาย ที่ชุดปฏิบัติการชุมชนมวลชนสัมพันธ์ ของสถานีตำรวจภูธรนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เข้าไปปฏิบัติงานชุมชนและมวลชนสัมพันธ์